

<https://nivet.org.vn/>

Đào tạo nghề, hướng nghiệp và việc làm

cho trẻ em vị thành niên (người từ đủ 15 tuổi đến dưới 18 tuổi)

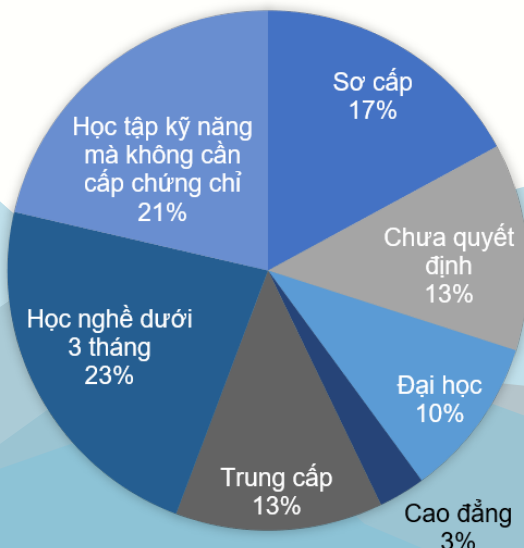
Báo cáo thực trạng và xác định nhu cầu đào tạo nghề, hướng nghiệp và giải quyết việc làm cho trẻ em vị thành niên (người từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi) (sau đây gọi tắt là Báo cáo) được thực hiện nhằm mục đích đánh giá thực trạng việc làm, đồng thời xác định nhu cầu đào tạo nghề, hướng nghiệp cho trẻ em vị thành niên từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi. Báo cáo thu thập số liệu thuộc 5 nhóm đối tượng mục tiêu: trẻ em ngoài nhà trường (331), trẻ em đang đi học (363), cơ sở giáo dục nghề nghiệp (47), phụ huynh (65) và doanh nghiệp (72). Báo cáo được thực hiện trong khoảng thời gian từ tháng 1 đến tháng 8 năm 2019, sử dụng kết hợp hai phương pháp nghiên cứu định lượng và định tính, tại 4 địa phương: Hà Nội, Điện Biên, An Giang và Kom Tum. Qua phân tích, Báo cáo đưa ra một số phát hiện chính sau đây:

Những mong muốn của trẻ vị thành niên Về nhu cầu học nghề

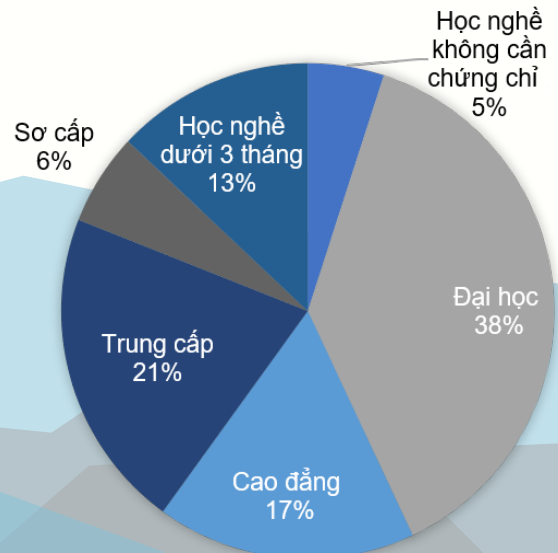
Trẻ em ngoài nhà trường: Nhu cầu học nghề đối với trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi đang ở ngoài nhà trường tương đối thấp (khoảng 36% trong tổng số các em trả lời). Trong số các em có nhu cầu học nghề thì chủ yếu muốn học nghề dưới 3 tháng hoặc chỉ học những kỹ năng cần thiết đáp ứng yêu cầu công việc.

Trẻ em đang học phổ thông: Ngược với xu hướng của các em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi đang ở ngoài nhà trường, các em cùng độ tuổi đang đi học lại có nhu cầu học tiếp rất cao (khoảng 95% trong tổng số các em đã có định hướng đi học tiếp).

Mong muốn của trẻ em ngoài nhà trường trong độ tuổi từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi

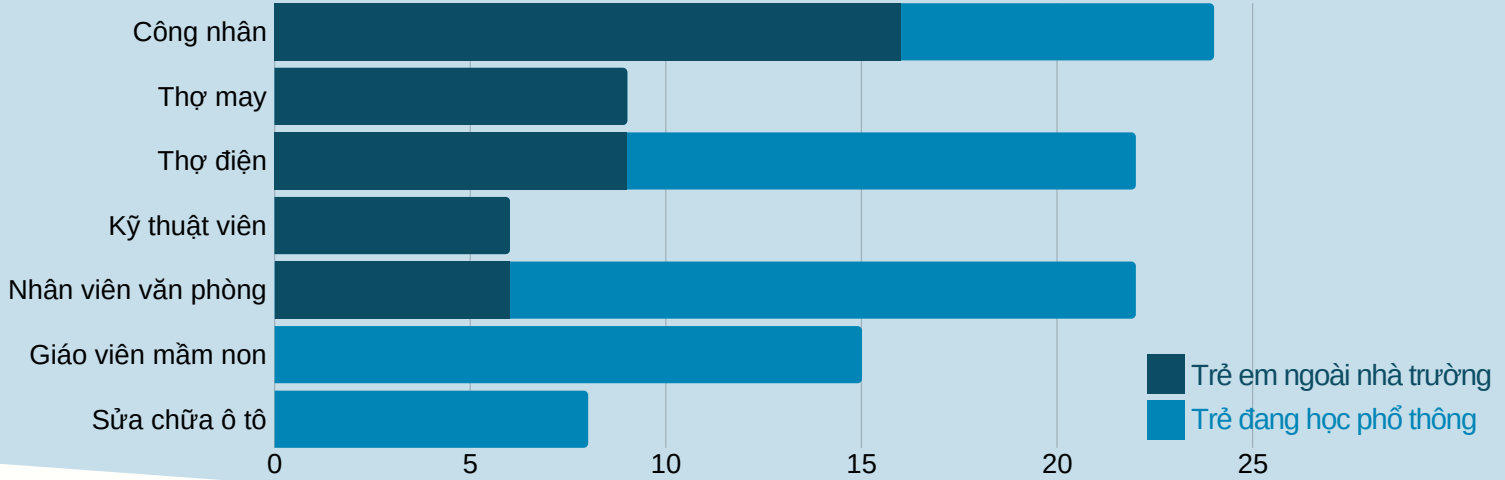
Mong muốn học tiếp của trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi đang học phổ thông

Về nghề nghiệp

Các vị trí việc làm mà trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi hiện đang học phổ thông mong muốn chủ yếu là các công việc có tính chất văn phòng hoặc làm giáo viên. Đối với nhóm trẻ cùng độ tuổi nhưng ngoài nhà trường, hầu hết các em mong muốn trở thành lao động phổ thông, làm thợ điện hoặc thợ may.

Nhóm 7 công việc phổ biến nhất mà trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi mong muốn được làm

Mong muốn được hỗ trợ trong học nghề và hướng nghiệp

Với việc học nghề:

Nơi học: những hộ gia đình sống ở khu vực miền núi mong muốn có các khóa đào tạo nghề được tổ chức ở địa phương gần nơi sinh sống do điều kiện đi lại còn khó khăn. Còn các hộ gia đình khác mong muốn con em họ được đào tạo nghề ở các cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

Loại hình hỗ trợ: Thông qua các cuộc phỏng vấn hộ gia đình, 64,7% số hộ mong muốn được hỗ trợ phương tiện và tài chính để tạo việc làm sau khi học nghề. Các hình thức hỗ trợ khác bao gồm chính sách hỗ trợ giới thiệu việc làm sau khi học nghề, hỗ trợ học phí và tiền đi lại, ăn ở.

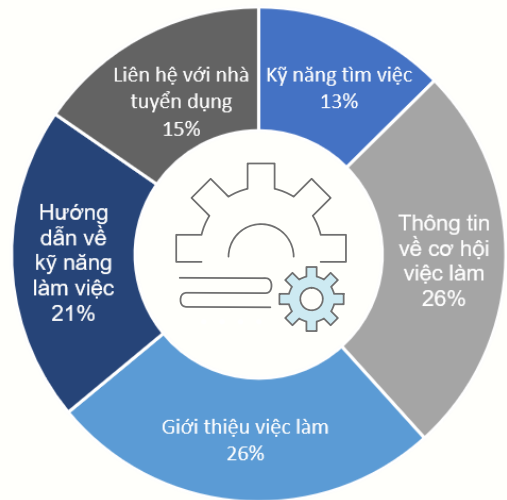
Về nhu cầu kỹ năng

Nhóm nghiên cứu đã hỏi cả doanh nghiệp và người học về 5 kỹ năng cần thiết nhất đối với người lao động. Nhóm 2 kỹ năng mà doanh nghiệp và người học đều có chung mong muốn là: Năng lực chuyên môn và An toàn nghề nghiệp và kỹ năng bảo vệ sức khỏe. Tuy nhiên, đối với nhóm **kỹ năng chuyển đổi** thì có sự khác nhau. Trong khi doanh nghiệp có xu hướng mong muốn người lao động có khả năng tập trung và tư duy sáng tạo, thì người học lại cho rằng kỹ năng giao tiếp mới là yếu tố quan trọng.

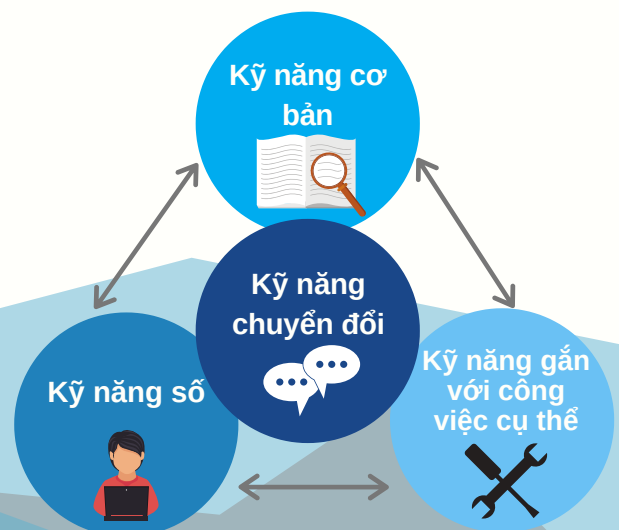
Kỹ năng chuyển đổi bao gồm: kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng đàm phán, kỹ năng tự quản, sự cảm thông, và kỹ năng giao tiếp. Do đây là những kỹ năng giúp các em trở thành những người học và công dân dễ thích nghi và linh hoạt hơn, nên những em được trang bị kỹ năng chuyển đổi sẽ có khả năng làm việc hiệu quả hơn trong bất kỳ môi trường công việc nào. Sự khác biệt này đòi hỏi cần được khắc phục nhằm đảm bảo trang bị cho trẻ em có đầy đủ kỹ năng cần thiết chuẩn bị tham gia lực lượng lao động.

Với công tác hướng nghiệp:

Những mong muốn hỗ trợ trong công tác hướng nghiệp

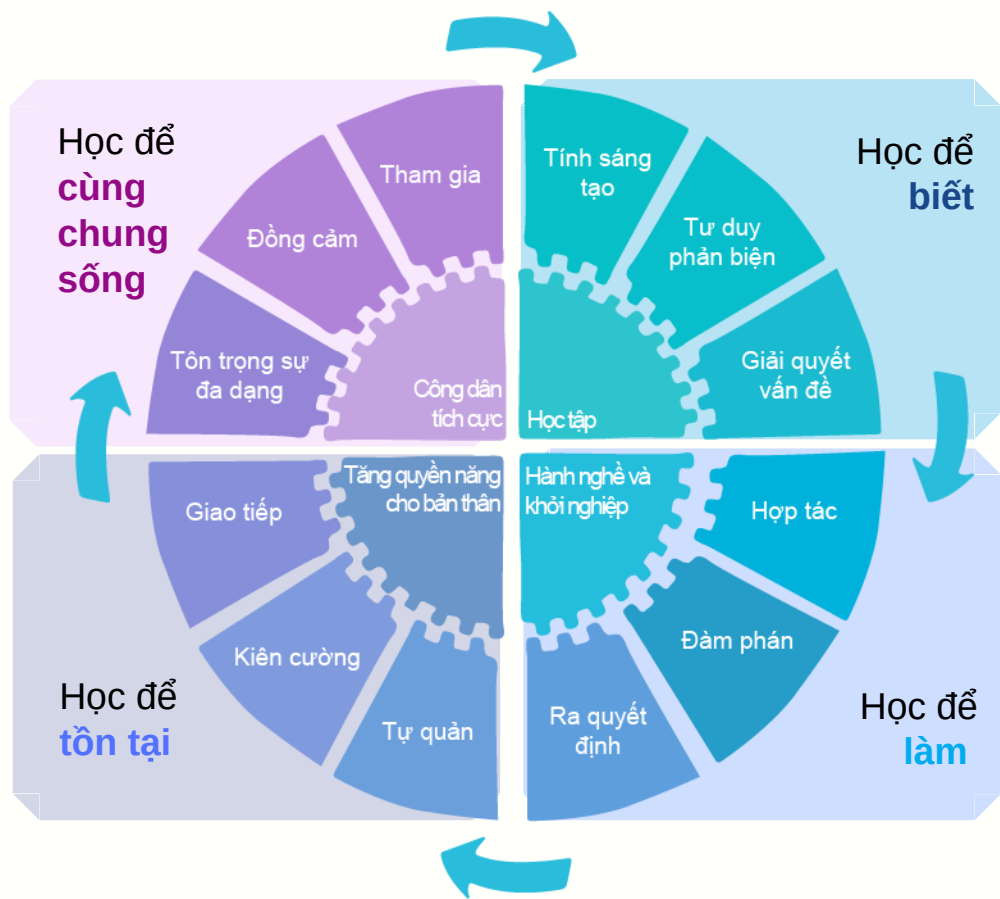
Kỹ năng chuyển đổi là gì?

Xu hướng toàn cầu về kỹ năng chuyển đổi như thế nào?

Để giúp lĩnh hội được kỹ năng chuyển đổi, cần thiết phải có 4 thành tố quan trọng:

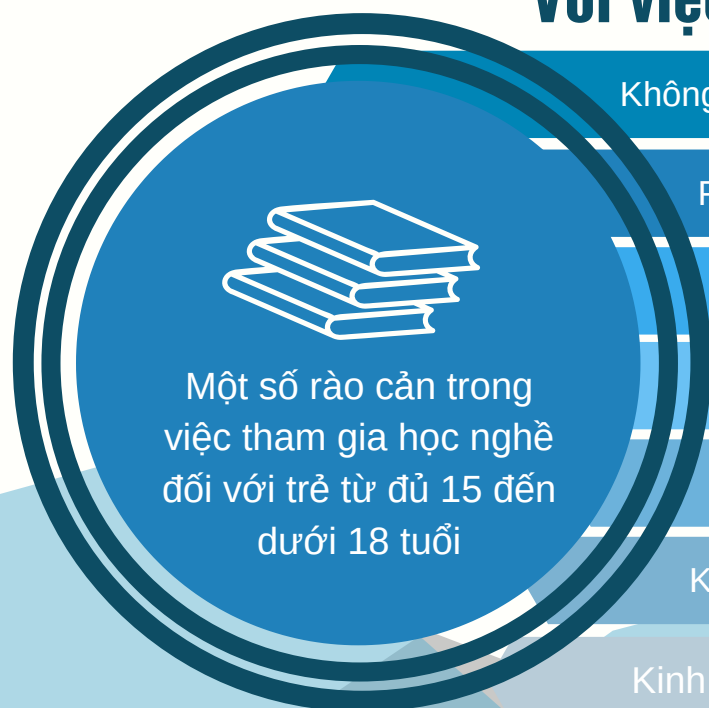
- 1 Học và dạy**
Các chiến lược sư phạm hiệu quả; học liệu phù hợp với tâm lý lứa tuổi
- 2 Môi trường thuận lợi**
Là môi trường an toàn về thể chất, tinh cảm và xã hội
- 3 Đa dạng về loại hình**
Gồm giáo dục chính quy và không chính quy; bình đẳng và hòa nhập
- 4 Liên kết hệ thống**
Hệ thống chính sách và kế hoạch quốc gia; khung chương trình; cơ chế hợp tác và phối hợp; ngân sách và tài chính

Rào cản và hạn chế

Thực tế cho thấy hiện nay còn một số rào cản trong việc tham gia học nghề của trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi tham gia học nghề. Đồng thời, còn một số khó khăn trong công tác đào tạo nghề và hướng nghiệp khiến cho năng lực cung ứng dịch vụ đào tạo nghề và hướng nghiệp còn nhiều hạn chế.

Với việc tham gia học nghề:

Một số rào cản trong việc tham gia học nghề đối với trẻ từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi

Không có triển vọng việc làm sau khi học nghề

Phong tục, tập quán và khuôn mẫu giới

Chán học, không có hứng thú học tập

Cha mẹ quan tâm không đầy đủ

Thiếu các khóa học phù hợp

Kết quả học tập kém

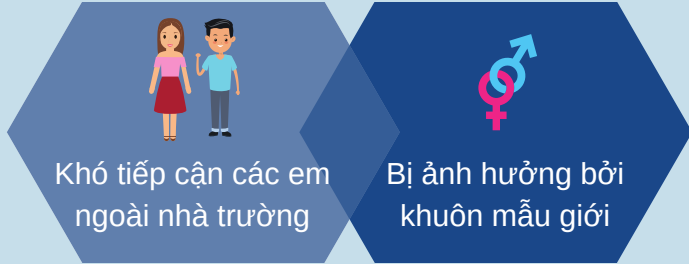
Kinh tế gia đình khó khăn

Với công tác đào tạo nghề:

Mặc dù công tác đào tạo nghề được tích hợp vào nhiều chính sách khác nhau nhằm hỗ trợ trẻ em từ đủ 15 đến dưới 18 tuổi, nhưng các cơ sở giáo dục nghề nghiệp vẫn gặp khó khăn trong quá trình tuyển sinh, đào tạo và sau đào tạo, do những nguyên nhân chính sau:

Với công tác hướng nghiệp:

Công tác tư vấn về nghề nghiệp và việc làm luôn được các cấp chính quyền quan tâm chỉ đạo và phối hợp với các cơ sở đào tạo, doanh nghiệp để thực hiện. Tuy nhiên, kết quả còn nhiều hạn chế do hai nguyên nhân chính:

Chuẩn mực giới đã ăn sâu trong tiềm thức của xã hội. Với sự ảnh hưởng của truyền thông, doanh nghiệp, giáo viên, phụ huynh và xã hội, trẻ em trai và trẻ em gái được hướng nghiệp theo các con đường sự nghiệp theo mặc định. Điều này hạn chế lựa chọn và tiềm năng phát triển của trẻ em trai và trẻ em gái.

Với việc làm:

Các doanh nghiệp ít khi tuyển dụng trẻ từ 15 đến dưới 18 tuổi vì 2 lý do:

Khuyến nghị

Xây dựng các chiến lược cụ thể cho đối tượng trẻ em ngoài nhà trường để khuyến khích các em quay lại trường phổ thông hoặc cơ sở giáo dục nghề nghiệp

Nơi học cần dễ tiếp cận, thời gian đào tạo hợp lý, các khóa đào tạo nghề và kỹ năng đào tạo phù hợp; hỗ trợ toàn diện sau đào tạo; công tác truyền thông theo từng nhóm đối tượng cụ thể.

Đổi mới chương trình, nội dung đào tạo nghề và hướng nghiệp trong nhà trường phù hợp với Cách mạng công nghiệp 4.0

Học tập trải nghiệm, hướng nghiệp trải nghiệm tại thực tế sản xuất; cung cấp thông tin cập nhật và toàn diện.

Thúc đẩy việc đào tạo kỹ năng chuyển đổi, bao gồm kỹ năng số, cho cả trẻ đang đi học lẫn trẻ em ngoài nhà trường

Phối hợp giữa Bộ GD&ĐT và Bộ LĐTBXH trong việc cung ứng các nền tảng, phương thức đa dạng để trẻ em có thể học tập kỹ năng sống, kỹ năng tình cảm - xã hội, kỹ năng thế kỷ 21.

Đảm bảo công bằng trong lựa chọn nghề nghiệp và cơ hội học tập

Công tác hướng nghiệp phải đảm bảo không bị khuôn mẫu giới, tăng cường sự tham gia của trẻ em gái vào giáo dục STEM; hỗ trợ tốt hơn để trẻ khuyết tật tiếp cận hiệu quả với giáo dục nghề nghiệp.